

Lab Manual in Mathematics

(P)

Class – 6th

ਗਣਿਤਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ

for SA-1

PSEB

Scheme of Evaluation

ਸਮਾਂ : 2 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 10

10 ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ :

- (i) ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (4 ਵਿੱਚੋਂ 2) : $4 \times 2 = 8$ ਅੰਕ
 (ii) ਜੁਬਾਨੀ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ : 2 ਅੰਕ

LIST OF HANDS-ON ACTIVITIES IN MATHEMATICS

- 1 ਤੋਂ 100 ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਇਰੇਟੋਸਥੀਨਜ਼ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਕਾਗਜ਼ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾ ਕੇ/ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਾਪਵਰਤਕ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਦੀਵਾਰ ਘੜੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਚਤੁਰਭੁਜ, ਪੰਜਭੁਜ ਅਤੇ ਛੇ ਭੁਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੀ।
- ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰਨਾ।
- ਸੈਂਟ ਸੁਕੇਅਰ ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ;
 - (i) ਵਰਗ
 - (ii) ਆਇਤ
 - (iii) ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ
 - (iv) ਸਮ ਚਤੁਰਭੁਜ
 - (v) ਸਮਲੰਬ ਚਤੁਰਭੁਜ
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਬਟਨ/ਗੀਟੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਪੰਰੂਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਕਰਨਾ।
- ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਮਿਤੀ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਤਾ ਕਰਨੀ।
 - i. ਸਮਭੁਜੀ ਤਿਕੋਣ
 - ii. ਸਮਦੋਭੁਜੀ ਤਿਕੋਣ
 - iii. ਵਰਗ
 - iv. ਆਇਤ
 - v. ਸਮਚਤੁਰਭੁਜ
- ਛੁੱਟੇ ਅਤੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ $60^\circ, 120^\circ, 30^\circ, 45^\circ$ ਅਤੇ 90° ਦੇ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੀ।

Important : The year-end assessment of practical skills will be done during an organized session in small groups as per the convenience of the schools. All the activities given in the document, every student may be asked to complete these activities during the academic year. He/she should be asked to maintain a proper activity record for this work done during the year. The activities should be preferably carried out individually and not in a group as it helps the each student to build interest and confidence in learning the subject.

With Best Wishes

Bhinder Singh Math Master
 GHS Malkana
bs.bhinder0001@gmail.com

ਕਿਰਿਆ -1

1 ਤੋਂ 100 ਵਿਚਲੀਆਂ ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਇਰੇਟੋਸਥੀਨਜ਼ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕਰਨਾ। (ਸੋਧੀ ਹੋਈ)

ਲੋੜੀਂਦੀ- ਜਾਣਕਾਰੀ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਗੁਣਜ ਅਤੇ ਗੁਣਨਖੰਡ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ : ਗਰਿਡ ਪੇਪਰ, ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਜਿਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ ।

ਵਿਧੀ : ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਕਰੋ :

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42
43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66
67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78
79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96
97	98	99	100		

ਅਵਲੋਕਨ : ਸੰਖਿਆ 1 ਨਾ ਅਭਾਜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਜ। ਜੇ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਰੇਖਾ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅਭਾਜ ਹਨ।

ਅਭਾਜ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਲਿਖੋ :

ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਅਸੀਂ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿ ਜੋ ਸੰਖਿਆਵਾਂ 2,3,5,7 ਦਾ ਗੁਣਜ ਨਹੀਂ, ਉਹ 1 ਤੋਂ 100 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਭਾਜ

ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ ।

ਕਿਰਿਆ -2

ਕਾਗਜ਼ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਾਪਵਰਤਕ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।

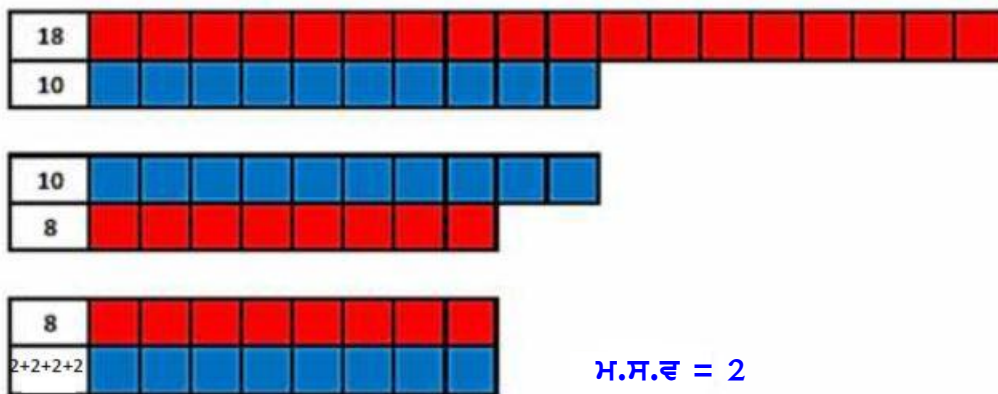
ਲੋੜੀਂਦੀ- ਜਾਣਕਾਰੀ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ : ਗਰਿਡ ਪੇਪਰ, ਕੈਂਚੀ ,ਗੁੰਦ , ਜਿਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ ।

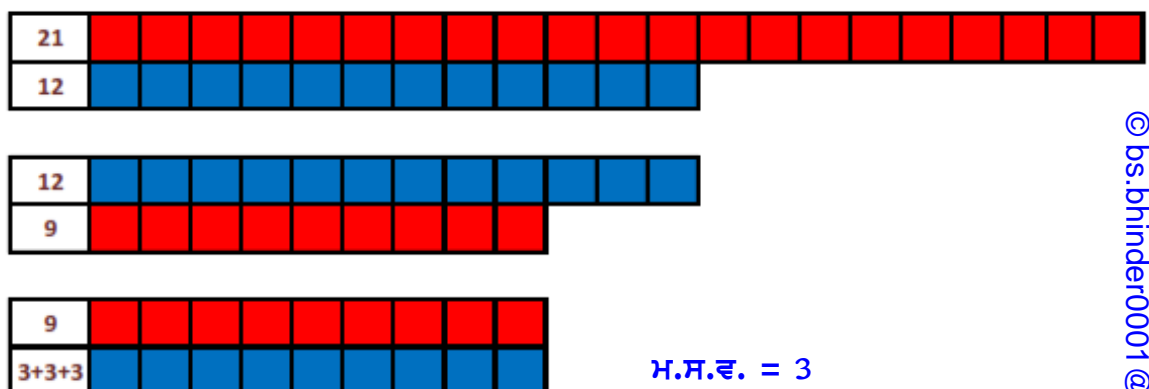
ਵਿਧੀ : ਛੋਟੀ ਸਟ੍ਰਿਪ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸਟ੍ਰਿਪ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕੱਟ ਲਉ, ਜਿਵੇਂ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉ, ਜਦ ਤੱਕ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ,ਤਦ ਛੋਟਾ ਭਾਗ ਮ.ਸ.ਵ. ਹੋਵੇਗਾ।

18 ਅਤੇ 10 ਦਾ ਮ.ਸ.ਵ. ਪਤਾ ਕਰਨਾ

21 ਅਤੇ 12 ਦਾ ਮ.ਸ.ਵ. ਪਤਾ ਕਰਨਾ

ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਅਸੀਂ ਮ.ਸ.ਵ. ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਮ.ਸ.ਵ. ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਰਿਆ -3

ਦੀਵਾਰ ਘੜੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਲੋੜੀਂਦੀ- ਜਾਣਕਾਰੀ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ ਨਾਲ ਕੋਣ ਮਾਪਣ ਦੀ ਕਲਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ : ਦੀਵਾਰ ਘੜੀ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਮਾਡਲ(ਸਖਤ ਚਾਰਟ ਦਾ), ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ, ਜਿਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ ।

ਵਿਧੀ : ਦੀਵਾਰ ਘੜੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਘੰਟੇ ਵਾਲੀ ਸੂਈ ਅਤੇ ਮਿੰਟਾਂ ਵਾਲੀ ਸੂਈ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਕੋਣ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰੋ।

ਸਿਫਰ ਕੋਣ

ਨਿਊਨ ਕੋਣ

ਸਮਕੋਣ

ਅਧਿਕ ਕੋਣ

ਸਰਲ ਰੇਖੀ ਕੋਣ

ਰਿਫਲੈਕਸ ਕੋਣ

ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਣ

ਅਵਲੋਕਨ :

1. 0° ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਸਿਫਰ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
2. 0° ਅਤੇ 90° ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਨਿਊਨ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
3. 90° ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਸਮਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
4. 90° ਅਤੇ 180° ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
5. 180° ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਸਰਲ ਰੇਖੀ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
6. 180° ਅਤੇ 360° ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਰਿਫਲੈਕਸ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
7. 360° ਕੋਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਅਸੀਂ ਕੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਧਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਕਿਰਿਆ -4

ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤ੍ਰਿਭੁਜ, ਚਤੁਰਭੁਜ, ਪੰਜਭੁਜ ਅਤੇ ਛੇਭੁਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੀ।

ਲੋੜੀਂਦੀ- ਜਾਣਕਾਰੀ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜਿਮਾਇਤੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ : ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ, ਗੁੰਦ, ਪੇਪਰ।

ਵਿਧੀ : ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਪਰ ਤੇ ਚਿਪਕਾਉ ।

ਅਵਲੋਕਨ :

1. ਤਿੰਨ ਬੰਦ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲ **ਤ੍ਰਿਭੁਜ** ਬਣਦੀ ਹੈ।
2. ਚਾਰ ਬੰਦ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲ **ਚਤੁਰਭੁਜ** ਬਣਦੀ ਹੈ।
3. ਪੰਜ ਬੰਦ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲ **ਪੰਜਭੁਜ** ਬਣਦੀ ਹੈ।
4. ਛੇ ਬੰਦ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲ **ਛੇਭੁਜ** ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਿਮਾਇਤੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ।

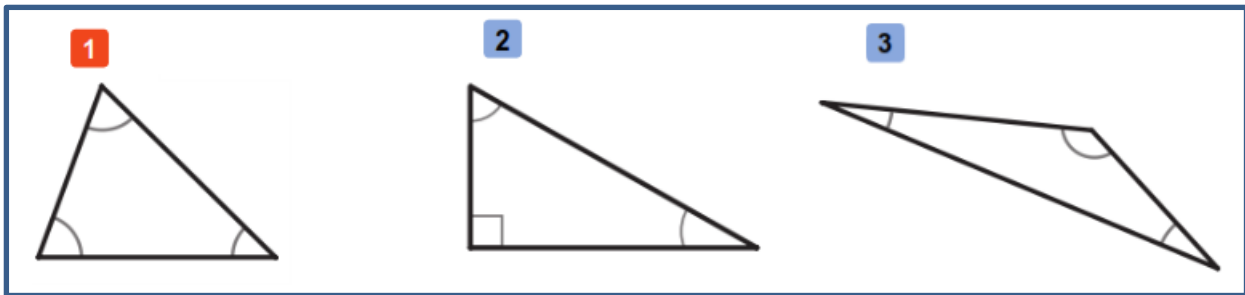
ਕਿਰਿਆ -5

ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਕੋਣਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕਰਨਾ।

ਲੋੜੀਂਦੀ- ਜਾਣਕਾਰੀ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਚ ਰੇਖਾ-ਖੰਡ ਅਤੇ ਕੋਣ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

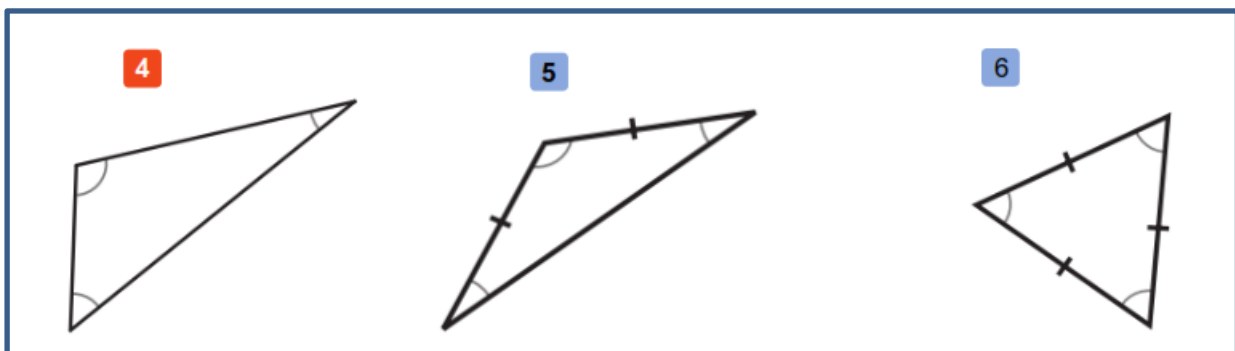
ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ : ਸਕੇਲ, ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ, ਜਿਮਾਇਤੀ ਬਾਕਸ ।

ਵਿਧੀ : ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤ੍ਰਿਭੁਜਾਂ ਦੇ ਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਕਰੋ, ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ।

ਕੋਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਮਾਂ

ਤ੍ਰਿਭੁਜ	ਨਿਊਨ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਸਮਕੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਅਧਿਕ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਕਿਸਮ
1				
2				
3				

ਭੁਜਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਮਾਂ

ਤ੍ਰਿਭੁਜ	ਤਿੰਨੋਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ	ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ	ਤਿੰਨੋਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ	ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਕਿਸਮ
4				
5				
6				

ਅਵਲੋਕਨ :

1. ਤਿੰਨੇ ਨਿਊਨ ਕੋਣ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਨਿਊਨ ਕੋਣੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
2. ਇੱਕ ਸਮਕੋਣ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਸਮਕੋਣੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
3. ਇੱਕ ਅਧਿਕ ਕੋਣ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਕੋਣੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
4. ਤਿੰਨੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਸਮਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
5. ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਸਮਦੋਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
6. ਤਿੰਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਨੂੰ ਬਿਖਮਭੁਜੀ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਅਸੀਂ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ।